

SCHULCZ PATRIK

AZ OKTATÁSI RENDSZER SZEREPE A MUNKAERŐPIACI FOGLALKOZTATHATÓSÁGBAN

AZ OKTATÁS ÉS A FOGLALKOZTATHATÓSÁG KAPCSOLATA

A modern társadalomban az oktatás és a munkaerőpiac közötti szoros kapcsolat létfontosságú a gazdasági fejlődés és társadalmi előrehaladás szempontjából. Az oktatási intézmények kulcsfontosságú szerepet játszanak abban, hogy az egyének megfelelően felkészüljenek a munkaerőpiacra való sikeres belépésre (OECD, 2022, 128). Azok a készségek és tudás, amelyeket az oktatási intézmények nyújtanak, meghatározóak a munkavállalók foglalkoztathatósága és sikere szempontjából. A jól felépített oktatási rendszerek nemcsak az alapvető ismereteket és szaktudást adják át a hallgatóknak, hanem fejlesztik a kritikus gondolkodást, problémamegoldó képességet és a csapatmunka készségét is, ami által az egyének felkészültebben léphetnek be a változó munkaerőpiacra, és alkalmazkodni tudnak az új kihívásokhoz és lehetőségekhez.

| A szerző saját készítésű képe

Az oktatási rendszerek többféle módon járulhatnak az emberek foglalkoztathatóságának javításához:

Először is, az oktatás segíti az egyéneket abban, hogy megszerezzék azokat a szakmai készségeket és képesítéseket, amelyek a különböző iparágakban és foglalkozásokban való elhelyezkedéshez elengedhetetlenek. Ez lehetőséget teremt számukra, hogy jobb munkahelyen dolgozzanak és magasabb bért kapjanak, ami pozitív hatással van az életminőségükre és társadalmi mobilitásukra.

Másodsorban, a jól felépített oktatási rendszerek elősegítik az élethosszig tartó tanulást és a folyamatos fejlődést. A munkaerőpiac megállás nélkül változik és fejlődik, így az embereknek folyamatosan alkalmazkodniuk kell az új kihívásokhoz és technológiákhoz. Az oktatás és a tanulás folyamatának folytatása lehetővé teszi az emberek számára, hogy versenyképesek maradjanak és aktívan részt vegyenek a munkaerőpiaci folyamatokban.

Ezenkívül az oktatási rendszerek hozzájárulnak az egyének személyes fejlődéséhez, önbizalmuk növeléséhez és érdeklődési területeik felfedezéséhez. Az oktatás nemcsak munkaerőpiaci készségeket fejleszt, hanem az emberek szélesebb látókörű gondolkodását és társadalmi érzékenységét is elősegíti. Ez hozzájárul a munkavállalók szellemi és érzelmi jóllétéhez, ami pozitív hatással van a munkahelyi teljesítményre és elégedettségére.

A FELSŐOKTATÁS SZEREPE A FOGLALKOZTATHATÓSÁGBAN

A felsőoktatás az oktatási rendszer egyik legfontosabb szegmense, amely kulcsfontosságú szerepet játszik a munkaerőpiaci foglalkoztathatóság és a személyes fejlődés előmozdításában. Az egyetemi diplomák megszerzése sok előnyt biztosít a munkavállalóknak, ami hozzájárul a vonzóbb karrierlehetőségek eléréséhez és a jobb életminőséghez.

Az egyetemi oktatás pozitív hatása a foglalkoztathatóságra számos tényezőn alapul, hiszen az egyetemeken való tanulmányok a szakmai ismeretek és készségek mélyreható fejlesztését teszik lehetővé. Az egyetemi programok általában olyan alapos és részletes szakmai tudást nyújtanak, amely az adott szakterületen sikeres tevékenységet tesz lehetővé, mindamellett, hogy a hallgatókat felkészítik az új kihívások legyőzésére. A jól képzett munkavállalók magasabb szintű szaktudással és szakmai jártassággal rendelkeznek, ami keresetté teszi őket a munkáltatók körében.

Ezenfelül az egyetemi diplomák többnyire magasabb fizetéseket és jobb munkakörülményeket kínálnak a munkavállalóknak. Azok, akik rendelkeznek egyetemi végzettséggel, általában magasabb béreket kapnak azonos vagy hasonló szak-képzettséggel rendelkező munkavállalókhöz képest. Ezenkívül a diplomások nagyobb eséllyel kerülnek vezetői pozícióba és felelősebb szerepekbe, amelyekkel együtt járhatnak előrelépési lehetőségek és a szakmai fejlődés is (Irwin és társai, 2022, 3).

A felsőoktatás és a munkaerőpiac közötti kapcsolat szoros összefüggésben áll a tantervek és az oktatási intézmények rugalmasságával is. Az oktatási intézményeknek alkalmazkodniuk kell a munkaerőpiaci igényekhez és a gyorsan változó gazdasági környezethez. Ez azt jelenti, hogy a tanterveknek aktuális és releváns ismeretekre, valamint a munkaerőpiac által keresett készségekre, kompetenciákra kell épülniük. Ahhoz, hogy a hallgatókat megfelelően fel tudják készíteni a munkára, az oktatási intézményeknek folyamatosan tájékozódniuk kell a munkaadók által megkövetelt tudományos és nem akadémiai készségekről (Tomlinson, 2017), figyelemmel kell kísérniük a munkaerőpiaci trendeket, és szükség esetén módosítaniuk kell az oktatási programokat és a szakokat.

Az egyetemi oktatás rugalmassága az új munkaerőpiaci kihívásokhoz való alkalmazkodást is elősegíti. Az iparágak gyorsan fejlődnek és változnak, új szakmák jelennek meg, míg mások elavulnak. Az egyetemi intézményeknek képesnek kell lenniük az új szakterületek és technológiák oktatására, hogy a végzett hallgatók friss és releváns ismeretekkel rendelkezzenek. Emellett a rugalmas oktatási megközelítés lehetővé teszi az egyének számára, hogy a folyamatosan változó munkaerőpiaci környezethez igazodva alakítsák ki karrierjüket és fejlesszék szakmai képességeiket.

Az oktatási intézmények szemszögéből a foglalkoztathatóságnak különböző formái vannak és különféle tényezők vezérik, különböző ideológiák alakítják (Hooley és társai, 2022). Korábbi tanulmányok alapján, melyek a felsőoktatási intézmények foglalkoztathatósági gyakorlatát befolyásoló folyamatokat vizsgálták, kijelenthető, hogy három fő ideológiai álláspont azonosítható, melyek a következők:

- *Technokratikus racionalitás:* Ez az megközelítés a diákokat összhangba hozza a társadalom, a politika, a munkáltatók és az intézmények elvárásaival (bővebben Hou és társai, 2021). Az érdeklődés az olyan készségek és ismeretek megszerzésére irányul, amelyek megfelelnek a jelenlegi munkaerőpiaci igényeknek (Sultana, 2018, 64). Bár ez a nézőpont fontos, nem szabad elfelejteni az oktatás szélesebb célját, amely magában foglalja a kritikus gondolkodás és a kreativitás fejlesztését.

- *Humanisztikus racionalitás:* Az egyén tágabb körű fejlesztésére összpontosít a jelenlegi társadalmi struktúrákon belül, rendkívüli befolyással bír a karrierfejlesztési beavatkozások kialakításában. Az ilyen beavatkozások a „személyes növekedést és az egyén kiteljesedését”, „a képességek és törekvések önfelfedezését és virágzását” hangsúlyozzák (Sultana, 2018, 64). A diákokat nemcsak a munkaerőpiachoz kell alkalmazkodtatni, hanem fel kell hatalmazni őket saját útjuk kialakítására, hiszen a humanista racionalitás az emberi szubjektum fejlődésében rejlő értéket lát.

- *Emancipációs racionalitás:* A foglalkoztathatósági tevékenységeket a kritikus társadalmi szerepvállalás egyik formájaként adja vissza. A „legfontosabb elfoglaltsága a szabadsághoz vezető tudás fejlesztése”, amely képessé teszi a tanulókat arra, hogy „megfejtsek a gazdaság és a munkaerőpiac működési módját”, és kihívás elé állítsák a társadalmi struktúrákat „abban a reményben, hogy végül átalakulnak” (Sultana, 2018, 65). Ez a perspektíva a diákokat társadalmi szereplőkként tekinti, akik képesek pozitív változásokat előidézni. Az egyetemek a diákok aktivizálásával és a társadalmi kérdések iránti tudatosság fejlesztésével hozzájárulhatnak társadalmilag felelős és empatikus szakemberek kineveléséhez.

ZÁRÓ GONDOLATOK

Az oktatási rendszer szerepe kiemelkedő a munkaerőpiaci foglalkoztathatóságban. A jól felépített oktatási rendszerek lehetővé teszik az egyének számára a megfelelő készségek és tudás megszerzését, amelyek elengedhetetlenek a sikeres munkavállaláshoz és karrierépítéshez. A felsőoktatás különösen fontos szerepet játszik ebben a folyamatban, és kulcsfontosságú az egyének személyes és szakmai fejlődésében.

A tanulmány bírálati folyamaton ment keresztül.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- Hooley, T.J., Bennett, D. & Knight, E.B. (2022): Rationalities that underpin employability provision in higher education across eight countries. *High Educ.* <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00957-y>.
- Hou, A. Y. C., Hill, C., Justiniano, D., Yang, C., & Gong, Q. (2021): Relationship between ‘employability’ and ‘higher education’ from global ranker and accreditor’s perspectives—does a gap exist between institutional policy making and implementation in Taiwan higher education? *Journal of Education and Work*, 34(3), 292–312. <https://doi.org/10.1108/HESWBL-10-2019-0141>.
- Irwin, V., De La Rosa, J., Wang, K., Hein, S., Zhang, J., Burr, R., Roberts, A., Barmer, A., Bullock Mann, F., Dilig, R., and Parker, S. (2022): Report on the Condition of Education 2022 (NCES 2022-144). U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center for Education Statistics. Letöltve [2023. július 17.] from <https://nces.ed.gov/pubsearch/pubsinfo.asp?pubid=2022144>.
- OECD (2022), Education at a Glance 2022: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>.
- Sultana, R. G. (2018). Precarity, austerity and the social contract in a liquid world: Career guidance mediating the citizen and the state. In T. Hooley, R. G. Sultana, & R. Thomsen (Eds.), *Career guidance for social justice: Contesting neoliberalism* (pp. 63–76). Routledge.
- Tomlinson, M. (2017). Form of graduate capital and their relationship to graduate employability. *Education + Training*, 59(4), 338–352.

